

**2016-03-13**

Till GRANSKNINGSNÄMNDEN  
SVT  
registrator@radioochtv.se

I påannons förekommer en del felaktigheter.

***Tjernobykatakstrofen i Vetenskapens värld på måndag 14 mars kl 20.00 SVT2***

<http://www.svt.se/nyheter/vetenskap/tjernobyl-fortfarande-en-dodlig-zon>

När jag skriver det här har programmet ännu ej sänts, men det kan ju vara både trevligt och nyttigt att förekomma än att förekommas.

### **1 - Fel använt ord**

"I april i år har det gått 30 år sedan kärnkraftsreaktorn i Tjernobyl *exploderade*."

samt

"Av dem som var först på plats direkt efter *explosionen* i kärnkraftverket..."

Påståendet är felaktigt, någon kärnkraftexplosion förekom ej.

SVT bör ej föra myter och felaktiga påståenden vidare på detta sätt.

Däremot ägde en härdsälta rum och det är något helt annat.

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Härdsälta>

Det är beklagligt att de journalister som SVT anlitar har så låg kompetens i ämnet.

### **2 - Överdrift**

"Redan efter några minuter måste reportern och hans kameraman fly upp till friska luften för att inte utsätta sig för livsfarlig strålning."

Påståendet är en klar överdrift med syfte att skapa och förmedla obefogad skrämsel.

### **3 - Felaktig användning av proportioner**

"På vissa platser är strålningen 20 gånger högre än den normala bakgrundsstrålning som vi dagligen omges av."

Det låter mycket men är i själva verket otroligt litet. På många platser på jorden, ett område i Indien är mest känt, lever människor sedan tusentals år med en naturlig bakgrundsstrålning som är mycket högre än så. Man kan där inte hitta någon extra sjuklighet.

Det är beklagligt att de journalister som SVT anlitar har så låg kompetens i ämnet att de vilseleder på det här sättet.

### **4 - Sanna påståenden transformeras till falska påståenden.**

Se Trestegsstrategin nedan.

Sannt påstående:

"Den så kallade halveringstiden för uran-238 är 4,5 miljarder år."

Utelämnad information:

Med så lång halveringstid är strålningen från uran så svag att den i praktiken är helt ofarlig. Man kan hålla uran i handen utan att skadas. Strålningen stoppas av skinnet.

Sannt påstående:

"Om 4,5 miljarder år när allt liv har försvunnit på jorden. Då kommer fortfarande bara hälften av radioaktiviteten i Tjernobylnreaktorns uran att ha klingat av, säger Derek Muller."

Transformation:

Påståendet saknar betydelse eftersom uranets strålning är otroligt svag.

Utelämnad information:

Huvuddelen av strålningen kommer från cesium och ytterligare några ämnen (min uppgift bör kontrolleras).

Halveringstiden för cesium är 30 år.

Efter 300 år har strålningen från cesium avklingat med en faktor 1000.

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Halveringstid>

Reportern ger läsaren/tittaren en fullständigt felaktig bild av situationen, jag misstänker att det är avsiktligt.

Med vänlig hälsning

Lars Cornell

[lars@wesees.se](mailto:lars@wesees.se)

\*\*\*\*\*

## Trestegsstrategin

Trestegsstrategin kan tillämpas för att medvetet sprida desinformation. Först så lämnar man sann uppgift som är lätt att kontrollera. Sedan lämnar man en sann uppgift som är svår att kontrollera. Till slut lämnas en osann uppgift som är omöjlig att kontrollera.

Det är en modell som av svenska röd-gröna journalister ofta praktiseras för att sprida desinformation, något som tyvärr blir allt vanligare i politisk propaganda.

Ett praktiskt exempel är växthuseffekten. Först gör man det sanna påståendet att koldioxid är en växthusgas som får jorden att bli varmare. Alla seriösa forskare är eniga om det.

Sedan gör man det falska påståendet att jorden kommer att bli 6 - 8 grader varmare "om inte ..."  
samt (ibland underförstått) att jordens vetenskapsmän är eniga om det.

I själva verket har **en elit** av jordens vetenskapsmän **numera** (\*) uppfattningen att koldioxid kan förorsaka 0 - 2 grader extra uppvärmning och det är inget att oroa sig för.

(\*) Kunskapen har de senaste 20 åren glidit eftersom IPCCs och SMHI:s klimatmodeller visat sig vara totalt felaktiga. De duger ej som underlag för viktiga beslut.

\*\*\*\*\*

<http://www.svt.se/nyheter/vetenskap/tjernobyl-fortfarande-en-dodlig-zon>

**Än i dag, 30 år efter det som kallats världens största kärnkraftsexplosion är strålningen på vissa ställen livsfarlig i Tjernobyl. Nu byggs en ny jättesarkofag som ska täcka det havererade kärnkraftverket. Men inte ens den kommer räcka på lång sikt.**

I april i år har det gått 30 år sedan kärnkraftsreaktorn i Tjernobyl exploderade. Trots att så lång tid har gått är strålningen på vissa platser runt det havererade kärnkraftverket så hög att det är livsfarligt att befinna sig där.

Vetenskapsjournalisten och fysikern Derek Muller har besökt källaren i det sjukhus där man förgäves försökte rädda livet på de brandmän som arbetade med släckningsarbetet i Tjernobylys reaktor. I källaren ligger fortfarande kläder från brandmännen slängda på golvet.

Redan efter några minuter måste reportern och hans kameraman fly upp till friska luften för att inte utsätta sig för livsfarlig strålning.

– Det lömska är att strålning är osynlig. Man kan inte känna den, den har ingen doft och man kan inte se den, säger Derek Muller.

Den förbjudna zonen

På grund av den höga strålningen är området kring det gamla kärnkraftverket i Tjernobyl förbjudet att besöka mer än några timmar över dagen. På vissa platser är strålningen 20 gånger högre än den normala bakgrundsstrålning som vi dagligen omges av. Det finns även så kallade hot spots. Här är strålningen så hög att den är direkt livshotande.

Pripyats sjukhus, där man försökte behandla de personer som var med i saneringsarbetet kring reaktorn är en så kallad hot spot. I källaren når strålningsdosen 10.000 gånger den normala bakgrundsstrålningen.

Besöket i det övergivna sjukhuset blir en klaustrofobisk upplevelse för Derek Muller och hans team. Överallt i de mörka sjukhuskorridorerna ligger vassa föremål som kan förstöra de nödvändiga skyddsdräkterna. Det är mörkt, kvavt och resterna av brandmännens kläder gör teamet påmint om det hemska öde som mötte de som arbetade med släckningsarbetet i Tjernobyl.

Av dem som var först på plats direkt efter explosionen i kärnkraftverket dog nästan alla omedelbart efteråt.

Radioaktivt i miljarder år

I dag är den gamla reaktorn innesluten i en stor betongkista som skyddar strålningen från att läcka ut. Men den jättelika sarkofagen håller på att vittra sönder. Därför håller man nu på att bygga en ny sarkofag.

På grund av den höga strålningen i direkt anslutning till den havererade reaktorn måste sarkofagen byggas på sidan om för att sedan lyftas över den till den gamla reaktorn. Det är ett stort projekt som också är väldigt dyrt.

Det är dessutom endast en tillfällig lösning. Om 100 år räknar forskarna med att man måste bygga en ny sarkofag. Uran som används som bränsle i kärnkraftsreaktorer sönderfaller i en mängd olika dotterkärnor.

Vissa av dessa så kallade isotoper finns kvar i oändligt lång tid och fortsätter att vara radioaktiva. Uran-238 som finns inne i den gamla reaktorn kommer att fortsätta att läcka radioaktivitet i miljarder år. Den så kallade halveringstiden för uran-238 är 4,5 miljarder år. Det är en nästan oöverskådlig tid.

– Om 4,5 miljarder år när allt liv har försvunnit på jorden. Då kommer fortfarande bara hälften av radioaktiviteten i Tjernobylns reaktors uran att ha klingat av, säger Derek Muller.

Se mer om urans historia och Tjernobylnskatastrofen i Vetenskapens värld på måndag 14 mars kl 20.00 SVT2.

Lisa Svensson

[lisa.svensson@svt.se](mailto:lisa.svensson@svt.se)

Publicerad: 13 mars 2016 - 07:00

Uppdaterad: 13 mars 2016 - 10:38

\*\*\*\*\*